

Od Redakcji

Jubileuszowy, już 30., tom czasopisma „Szkoła–Zawód–Praca” otwieramy najważniejszymi wnioskami z Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. *Człowiek w Gospodarce i Społeczeństwie 5.0. Nowe wyzwania edukacyjne i zawodowe w czasach rozwoju AI*, zorganizowanej w dniach 29–30 maja 2025 r. przez Katedrę Pedagogiki Pracy i Andragogiki Wydziału Pedagogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Konferencja ta stanowiła przestrzeń dla interdyscyplinarnej refleksji nad przyszłością pracy, edukacji i miejsca człowieka w erze transformacji cyfrowej.

Wspomniana wcześniej problematyka znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w zawartości numeru, w którego treści sztuczna inteligencja pojawia się zarówno jako przedmiot badań naukowych, jak i jako narzędzie wsparcia procesów edukacyjnych i zawodowych.

Następujące po sobie artykuły wpisują się w problematykę ujętą zarówno w tytule czasopisma, jak i w głównym temacie przewodnim konferencji, zachowując jednocześnie tradycyjny podział na przyjęte w tej publikacji części: Artykuły i rozprawy, Raporty z badań, Recenzje oraz Sprawozdania i informacje.

Pierwszą część otwiera artykuł Tomasza Kupidury i Tomasza Sułkowskiego poświęcony sztucznej inteligencji w edukacji dorosłych. Tekst wpisuje się w jedną z kluczowych orientacji czasopisma – edukację dorosłych i uczenia się całościowego w kontekście współczesnych technologii. Tom zawiera również teksty odwołujące się do fundamentów edukacji, od wczesnoszkolnych doświadczeń technicznych (artykuł autorstwa Jana Amosa Jelinka), poprzez kompetencje nauczycieli wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego (tekst Anny Majchrowskiej-Kielak), aż do zarządzania relacjami w przestrzeni akademickiej (artykuł Patrycji Miki).

Raporty z badań zawierają osiem artykułów empirycznych, które podejmują zarówno klasyczne problemy pedagogiki oraz psychologii pracy, jak i zagadnienia związane z bieżącymi wyzwaniami edukacyjnymi i zawodowymi. O luce kompetencyjnej piszą Marek Zieliński oraz Krzysztof Patkowski. Badania nad

różnorodnością wiekową w organizacjach (które przeprowadziły: Renata Tomaszewska, Katarzyna Ludwikowska i Aleksandra Pawlicka) oraz postawy przyszłych pedagogów wobec generatywnej sztucznej inteligencji (tekst Agnieszki Dopierały) stanowią kontrapunkt do analiz dotyczących tożsamości zawodowej młodzieży akademickiej (prowadzonych przez Annę Wawrzonek) czy przygotowania do podjęcia pracy zawodowej (tekst Mirosława Mielczarka). Artykuły dotyczące zdrowia psychicznego studentów medycyny napisane przez Lenę Jaworowską, Amelię Klaus, Katarzynę Podkalicką, Aleksandrę Rucińską i Ewelinę Kamasz, a także teksty mówiące o doświadczeniach zawodowych nauczycieli ze spektrum autyzmu (autorstwa Filipa Nieradki i Dominika Strzeleckiego) czy o wypaleniu zawodowym nauczycieli akademickich (tekst Marty Kaczorowskiej) zwracają uwagę na zaniebane dotąd aspekty dobrostanu i jakości życia zawodowego.

Tom zawiera ponadto recenzję książki Renaty Tomaszewskiej i Katarzyny Ludwikowskiej pt. *Pokolenie Z na rynku pracy. Od zderzenia generacji do partnerskiej współpracy* – autorstwa Katarzyny Białożyt-Wielonek – oraz podsumowanie V Jubileuszowej Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. *Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości. Współpraca ponad granicami – edukacja mostem do globalnych rozwiązań* sporządzone przez Pawła Adama Trzosa.

Prezentowane w niniejszym tomie artykuły charakteryzuje wysoka aktualność tematyczna. Wpisują się one ponadto w dyskurs dotyczący fundamentalnych transformacji edukacyjnych i zawodowych w erze Społeczeństwa 5.0. Różnorodność metodologiczna i tematyczna – od badań nad luką kompetencyjną pomiędzy teorią a praktyką (o których mowa w tekście M. Zielińskiego i K. Patkowskiego), przez jakościowe analizy doświadczeń zawodowych, po międzynarodowe perspektywy – czyni ten numer szczególnie wartościowym dla środowiska naukowego, studentów oraz praktyków zajmujących się edukacją, poradnictwem zawodowym, psychologią pracy i zarządzaniem zasobami ludzkimi.

Wierzimy, że zamieszczone teksty stanowią istotny wkład w zrozumienie współczesnych wyzwań i szans, jakie stoją przed systemem edukacji i rynkiem pracy w dobie postępującej cyfryzacji, transformacji społeczno-ekonomicznej i dynamicznego rozwoju technologii sztucznej inteligencji. Jednocześnie artykuły te podejmują kwestię fundamentalną, dotyczącą tego, jak zachować humanistyczne wartości edukacji, dobrostan pracowników i godność człowieka w świecie, w którym AI coraz bardziej kształtuje procesy zarówno nauczania, jak i te zachodzące w pracy zawodowej. Zapraszamy do lektury.

Renata Tomaszewska